

แนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงาน

แนวโน้มตลาดแรงงานปี 2564 เมื่อไทยยังคงอยู่กับ COVID-19

สภาองค์การนายจ้างฯ คาดปี 2564 ตลาดแรงงานไทยยังคงเปราะบาง เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องเร่งปรับลดรายจ่ายลง เพื่อประคองธุรกิจให้อยู่รอดนายธนิต โสรัตน์ รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย เผยแนวโน้มปี 64 ตลาดแรงงานของไทยอยู่ในภาวะเปราะบางตามทิศทางเศรษฐกิจที่จะค่อย ๆ ฟื้นตัวและยังมีปัจจัยที่ไม่แน่นอนสูง เนื่องจากโควิด - 19 ยังคงมีอยู่ ส่งผลให้แรงงานไทยที่มี 3 รูปแบบหลัก คือ

1. แรงงานในตลาดแรงงานปัจจุบัน ได้แก่

1.1 **แรงงานอายุ 45-50 ปี** มีทิศทางถูกให้เข้าโครงการสมัครใจลาออก (Early Retire) มากขึ้น

1.2 **แรงงานที่อายุงาน 1 ปี** เป็นเป้าหมายในการลดจำนวนคนของนายจ้าง เนื่องจากมองว่าประสบการณ์น้อยและจ่ายชดเชยต่ำ

2. **แรงงานที่ตกงาน** อาจกลายเป็นแรงงานที่ตกงานถาวร หากรัฐบาลไม่มีมาตรการใดๆ เข้ามาดูแลเพิ่มเติม

3. **แรงงานใหม่ที่เตรียมเข้าสู่ตลาดแรงงาน** ยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสูง คาดว่าเด็กจบใหม่จะเข้ามาช่วง ก.พ. 64 ราว 5 แสนคน เมื่อรวมกับปี 63 ที่ยังไม่มีการทำเกือบ 4 แสนคน จะสะสมราว 9 แสนคน ซึ่งบางส่วนอาจมีการจ้างเพิ่มในอุตสาหกรรมใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัล แต่คาดว่าจะยังคงไม่มากนัก โดยอาจเพิ่มขึ้นในปี 65 - 66 แต่เด็กที่กำลังเรียนอยู่ส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นสาขาที่ไม่ตรงความต้องการของตลาดอยู่ดี

ทั้งนี้ **ต้องเร่งแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติม** โดยเฉพาะผู้ที่อายุ 40 ปีขึ้นไป ต้องเร่งเพิ่มทักษะ หรือมองหาอาชีพเสริมไว้สำรองในอนาคตส่วนการศึกษาก็ต้องเร่งปรับให้สอดคล้องกับโลกที่จะเปลี่ยนไป เพื่อให้แรงงานตรงต่อความต้องการตลาดในอนาคตเช่นกัน

ILO ชี้ตลาดแรงงานปี 2564 มีแนวโน้มฟื้นตัวช้า ขึ้นอยู่กับการฉีดวัคซีน COVID-19

ผลการวิเคราะห์ล่าสุดเกี่ยวกับผลกระทบต่อตลาดแรงงานโลกจากวิกฤต COVID-19 โดย ILO พบมีแนวโน้มที่จะฟื้นตัวในปี 2564 ช้า ไม่สม่ำเสมอ และไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการฉีดวัคซีน COVID-19 ว่าจะรวดเร็วและได้ผลแค่ไหน แนะนำรัฐบาลในประเทศต่าง ๆ ใช้นโยบายการฟื้นฟูโดยเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

ตลาดแรงงานทั่วโลกหยุดชะงักอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในปี 2563 เนื่องจากวิกฤตการระบาดครั้งใหญ่ของโรค COVID-19 ชั่วโมงการทำงานทั่วโลกหายไปร้อยละ 8.8 เทียบเท่ากับเพิ่มเวลา 255 ล้านตำแหน่ง

8 ก.พ. 2564 จากรายงาน *seventh edition of the ILO Monitor: COVID-19 and the world of work* ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ที่เป็นการประมาณการใหม่ประจำปี 2564 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสัญญาณเบื้องต้นของการฟื้นตัวในตลาดแรงงานทั่วโลก หลังจากหยุดชะงักอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในปี 2563 เนื่องจากวิกฤตการระบาดครั้งใหญ่ของโรค COVID-19 ที่ทำให้ชั่วโมงการทำงานทั่วโลกหายไปร้อยละ 8.8 (เทียบกับไตรมาส 4/2562) เทียบเท่ากับเพิ่มเวลา 255 ล้านตำแหน่ง ซึ่งการสูญเสียนี้สูงกว่าในช่วงวิกฤตการเงินเมื่อปี 2552 ประมาณ 4 เท่า

ชั่วโมงการทำงานที่หายไปเหล่านี้คิดจากชั่วโมงการทำงานที่ลดลงสำหรับผู้ที่มีงานทำหรือการสูญเสียการจ้างงานในระดับ 'ไม่เคยปรากฏมาก่อน' ซึ่งมีจำนวนถึง 114 ล้านคน ที่สำคัญร้อยละ 71 ของการสูญเสียการจ้างงานเหล่านี้ (ประมาณ 81 ล้านคน) อยู่ในรูปแบบของ 'การไม่มีงานแทนที่' ซึ่งหมายความว่าพวกเขาต้องออกจากตลาดแรงงานไปเลย

ความสูญเสียจำนวนมากเหล่านี้ ส่งผลให้รายได้ของแรงงานทั่วโลกลดลงร้อยละ 8.3 (คำนวณก่อนรวมมาตรการช่วยเหลือต่าง ๆ ของรัฐบาลทั่วโลก) คิดเป็น 3.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือร้อยละ 4.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ทั่วโลก

ผลกระทบต่อภาคส่วนต่าง ๆ

วิกฤต COVID-19 ผู้หญิงได้รับผลกระทบในตลาดแรงงานมากกว่าผู้ชาย เมื่อพิจารณาในระดับโลก อัตราสูญเสียการจ้างงานของผู้หญิงอยู่ที่ร้อยละ 5 และของผู้ชายคือร้อยละ 3.9 | ที่มาภาพ: Fahad Abdullah Kaizer/UN Women (อ้างอิง ILO)

ผู้หญิงได้รับผลกระทบมากกว่าผู้ชาย เมื่อพิจารณาในระดับโลก อัตราสูญเสียการจ้างงานของผู้หญิงอยู่ที่ร้อยละ 5 และของผู้ชายคือร้อยละ 3.9 และผู้หญิงที่สูญเสียงานก็มีแนวโน้มที่จะออกจากตลาดแรงงานด้วย

ส่วนกลุ่มอายุที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดคือ คนหนุ่มสาวอายุระหว่าง 15 ถึง 24 ปี อัตราสูญเสียการจ้างงานของคนในกลุ่มอายุนี้คือร้อยละ 8.7 เมื่อเทียบกับกลุ่มคนอายุตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป พบว่าอัตราในกลุ่มหลังคือร้อยละ 3.7 ซึ่งนอกเหนือจากการสูญเสียงานแล้ว กลุ่มคนหนุ่มสาวยังถูกชะลอการเข้าทำงานด้วย

ภาคบริการที่พักอาศัยและอาหารเป็นส่วนที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุด การจ้างงานลดลงมากกว่าร้อยละ 20 โดยเฉลี่ยในภาคนี้ ตามด้วยการค้าปลีกและการผลิต ในทางตรงกันข้ามการจ้างงานภาคไอทีและการสื่อสารการเงินและการประกันภัยเพิ่มขึ้นในไตรมาสที่ 2 และ 3 ของปี 2563 และยังมี การจ้างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยยังในภาคเหมืองแร่และภาคสาธารณสุข

มองไปข้างหน้า

การฉีดวัคซีน COVID-19 ของรัฐบาลต่าง ๆ ทั่วโลก คือตัวแปรสำคัญในการฟื้นฟูลาดแรงงานทั่วโลก

ในขณะที่ยังคงมีความไม่แน่นอนอยู่ในระดับสูง ILO คาดการณ์ว่าประเทศส่วนใหญ่จะเข้าสู่ช่วงฟื้นตัวค่อนข้างแข็งแกร่งในครึ่งหลังของปี 2564 ถ้าหากแผนการฉีดวัคซีน COVID-19 รัฐบาลต่าง ๆ ทั่วโลกบังเกิดผลแต่ในสถานการณ์เช่นนี้ ILO คาดการณ์ว่าจะเกิดการสูญเสียชั่วโมงการทำงานทั่วโลกร้อยละ 3 ในปี 2564 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 ของปี 2562 (ซึ่งเทียบเท่ากับงานเต็มเวลา 90 ล้านตำแหน่ง)

ILO คาดการณ์หากสถานการณ์ไปในแง่ร้าย คือถ้าหากการฉีดวัคซีนมีความคืบหน้าช้า ชั่วโมงการทำงานจะลดลงร้อยละ 4.6 แต่หากสถานการณ์ไปในแง่ดี ILO คาดการณ์ว่าชั่วโมงการทำงานจะลดลงเพียงร้อยละ 1.3 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ารัฐบาลประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจะควบคุมการแพร่ระบาดของ COVID-19 ได้มากน้อยแค่ไหน รวมถึงความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและภาคธุรกิจ

ในทุกความน่าจะเป็นที่ ILO คาดการณ์ สถานการณ์ตลาดแรงงานในอเมริกา ยุโรป และเอเชียกลาง จะประสบกับการสูญเสียชั่วโมงการทำงานมากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ถึง 2 เท่า

ในรายงานของ ILO มีชุดคำแนะนำนโยบายสำหรับการกู้คืนตลาดแรงงานดังเช่น รัฐบาลแต่ละประเทศควรมีมาตรการกระตุ้นทางการคลังเพื่อสนับสนุนด้านรายได้แก่ประชาชนในประเทศและส่งเสริมการลงทุน ควรมีการกำหนดเป้าหมายช่วยเหลือกลุ่มผู้หญิง คนหนุ่มสาว แรงงานที่มีทักษะต่ำ และผู้ได้รับค่าตอบแทนต่ำ และกลุ่มที่ได้รับผลกระทบอื่น ๆ อย่างเป็นรูปธรรม เน้นการสนับสนุนในภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบหนักที่สุด รวมถึงการสร้างงานใหม่ ๆ และควรมีการเจรจาทางสังคมในการสร้างเศรษฐกิจที่เป็นธรรมและยั่งยืนมากขึ้น

นอกจากนี้รัฐบาลควรให้การสนับสนุนประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลางซึ่งมีทรัพยากรทางการเงินน้อยกว่าในการเข้าถึงวัคซีน COVID-19 รวมถึงส่งเสริมการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและการจ้างงานในประเทศเหล่านี้

"สัญญาณของการฟื้นตัวในตลาดแรงงานที่เราเห็นเป็นสิ่งที่น่ายินดี แต่มันยังเปราะบางและมีความไม่แน่นอนสูง เราต้องเข้าใจด้วยว่าไม่มีประเทศหรือกลุ่มประเทศใดสามารถฟื้นตัวได้โดยลำพัง" กาย ไรเดอร์ ผู้อำนวยการ ILO กล่าว "เราอยู่ตรงทางแยก เส้นทางหนึ่งนำไปสู่การฟื้นตัวที่ไม่สม่ำเสมอ ไม่ยั่งยืน และยังคงมีความเหลื่อมล้ำและความไม่มั่นคงที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดวิกฤตมากขึ้นอีกในอนาคต ส่วนอีกทางหนึ่งมุ่งเน้นไปที่การฟื้นฟูที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อสร้างตลาดแรงงานให้ดีขึ้น โดยจัดลำดับความสำคัญของการจ้างงาน รายได้ และการคุ้มครองทางสังคม สิทธิของแรงงานและการเจรจาทางสังคม หากเราต้องการการฟื้นตัวที่ยั่งยืน และครอบคลุมนี้คือเส้นทางที่ผู้กำหนดนโยบายต้องมุ่งไป"

จับตาดตลาดแรงงานไทยปี 64 ธุรกิจปรับสู่โหมดดิจิทัลเตรียมรับมืออาชีพเปลี่ยน

ภาวะการเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับตลาดแรงงานอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น เศรษฐกิจไทยในปี 2563 ที่ได้รับผลกระทบเต็มๆ จากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ทั่วโลกจึงสะท้อนมายังภาคแรงงานอย่างเห็นได้ชัด โดยจากตัวเลขในไตรมาส 2 ของปีนี้มีแรงงานตกงานถึง 750,000 คน หรือคิดเป็นอัตราการว่างงาน 1.95% ต่อกำลังแรงงานรวม ถือเป็นอัตราที่สูงที่สุดในรอบ 11 ปี และยังมีแรงงานที่ต้องหยุดงานชั่วคราวสูงถึง 2.5 ล้านคน สูงสุดเป็นประวัติการณ์เช่นกัน

ขณะที่ข้อมูลของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ระบุว่า แรงงานที่เคยมีงานทำกลับไม่มีงานทำอยู่ที่ 2.52 ล้านคนช่วงไตรมาส 2 เพิ่มขึ้นถึง 4 เท่า และทั้งปีแรงงานไม่มีงานทำคาดจะอยู่ราว 2-3 ล้านคน ส่วนปี 2564 คาดว่าผลกระทบต่อแรงงานจะใกล้เคียงกับปี 2563 เนื่องจากเศรษฐกิจยังคงมีความไม่แน่นอนสูงเหตุจากวัคซีนที่เป็นความหวังในการรักษาโควิด-19 แม้จะมีข่าวดีเป็นระยะแต่ก็ยังไม่ชัดเจนนักและการที่จะกระจายไปยังประเทศต่างๆ ยังต้องอาศัยเวลา

แม้ภาพรวมเศรษฐกิจในปี 64 หลายฝ่ายคาดการณ์ว่าจะมีทิศทางที่พลิกกลับมาเป็นบวกได้จากปี 2563 แต่ตลาดแรงงานของไทยยังคงเปราะบางเนื่องจากเศรษฐกิจไทยยังคงพึ่งพิงการท่องเที่ยว โดยเฉพาะจากต่างชาติที่โอกาสจะเข้ามาในไทยยังคงจะมีต่ำอยู่ เช่นเดียวกับการส่งออกยังคงมีปัจจัยเสี่ยงอีกมากระหว่างทางข้างหน้า รวมไปถึงธุรกิจขนาดกลางและย่อม (เอสเอ็มอี) ที่พบว่ามีส่วนไม่อาจเข้าถึงแหล่งเงินทุนทำให้เอสเอ็มอีเหล่านี้จะสามารถประกอบตัวเองไปได้มากนักเพียงใดในปี 2564

"ประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมา 2 ทศวรรษไม่มีปัญหาการว่างงานเลย จนกระทั่งไตรมาส 2-3 ปีนี้ที่ผลกระทบชัดเจนขึ้นจากไวรัสโควิด-19 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเปราะบางในตลาดแรงงานที่จะมีต่อเนื่องอย่างน้อยไปถึงปี 2564 และผมคิดว่าปัญหาแรงงานเป็นโจทย์ใหญ่ที่หากไม่เร่งแก้ไขจะเป็นตัวบั่นทอนลดขีดความสามารถทางการแข่งขันของไทยในอนาคต" นายธนิต โสรัตน์ รองประธานสภาองค์การนายจ้างผู้ประกอบการค้าและอุตสาหกรรมไทย กล่าวแสดงความความเห็น

ในเวทีสัมมนาออนไลน์ที่จัดโดยสภาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งประเทศไทย (DCT) เมื่อเร็วๆ นี้ เขายังได้ย้ำอีกว่า โควิด-19 เป็นตัวเร่งให้เศรษฐกิจดิจิทัลขับเคลื่อนเร็วขึ้น เพราะพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงเน้นการซื้อผ่านออนไลน์ ทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบออนไลน์ ฯลฯ แต่การก้าวผ่านธุรกิจไทยไปสู่การใช้ซอฟต์แวร์ หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติ (AI) ฯลฯ ปัจจุบันยังมีไม่มากนัก ขณะที่ธนาคารโลกได้คาดการณ์ไว้อีก 5-10 ปีข้างหน้าแรงงาน 1 ใน 4 ของโลกจะเกี่ยวข้องกับดิจิทัล

ปัจจุบันแรงงานไทยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมมีราว 11.2 ล้านคน แบ่งแรงงานเป็น 3 ระดับหลักๆ ได้แก่ 1. แรงงานที่เพิ่งเริ่มต้นทำงานจนถึงอายุ 29 ปี กลุ่มนี้ง่ายที่จะนำมา Reskill หรือให้เรียนรู้ทักษะใหม่ เพื่อให้ทำงานที่ต่างไปจากเดิมได้โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบดิจิทัล 2. แรงงานอายุตั้งแต่ 30 ปีจนถึงไม่เกิน 45 ปี กลุ่มนี้ยังพอที่จะปรับกระบวนการทักษะให้คนทำงานได้ หรือ Upskill และ Reskill ได้บางส่วน และ 3. กลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป กลุ่มนี้จะพัฒนายากขึ้น

“ปัญหาแรงงานผมถือเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลต้องเร่งแก้ไข ทั้งการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานที่กำลังมุ่งสู่เศรษฐกิจดิจิทัล และรัฐต้องเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงด้วย” นายธนิตกล่าว

จับตาโควิด-19 ทำอาชีพเปลี่ยน

นายธนิตกล่าวว่า หลังโควิด-19 วิถีปกติใหม่ หรือ New Normal ทำให้อาชีพหลายๆ อย่างเปลี่ยนแปลงและหายไป แม้แต่สถาบันการศึกษายังต้องปรับหลักสูตรการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับอาชีพในอนาคตอีกด้วย ดังนั้น แรงงานต้องปรับตัวเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัลเพราะนายจ้างส่วนใหญ่จะเร่งนำเทคโนโลยีมาใช้แทนคนมากขึ้น ทุกอาชีพที่เกี่ยวข้องกับแอนะล็อกจะถูกคุกคามโดยเฉพาะภาคบริการ พนักงานหน้าร้าน งานบริการลูกค้า แคชเชียร์ เหล่านี้จะลดบทบาทลง โดยอาชีพใหม่ของอนาคตจะมาพร้อมเทคโนโลยีดิจิทัลและเป็นโอกาสของคนรุ่นใหม่ เช่น โปรแกรมเมอร์ งานที่เกี่ยวกับการควบคุมเทคโนโลยี หุ่นยนต์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม อาชีพดั้งเดิมนั้นยังคงมีอยู่ให้เห็น โดยเฉพาะที่อาศัยทักษะด้านร่างกายเป็นองค์ประกอบสำคัญในการทำงาน เช่น พนักงานขับรถ วินมอเตอร์ไซค์ งานก่อสร้าง งานศิลปะ งานเกษตร ประมง และภาคการผลิตบางอย่างที่ไม่อาจใช้เทคโนโลยีแทนคน แต่ก็ต้องเข้าใจว่าระบบการจ้างงานในอนาคตกำลังเปลี่ยนไป เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก

สอดคล้องกับความเห็นของนายสุชาติ จันทรานาคราช รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) สายแรงงาน ที่ชี้ว่า วัคซีนโควิด-19 คาดว่าจะเห็นผลชัดเจนในปลายปี 2564 ดังนั้น ระหว่างนี้มีความจำเป็นที่ธุรกิจและแรงงานต้องปรับเปลี่ยนตัวเองไว้รองรับ โดยผู้ผลิตจะมุ่งเน้นลดความยาวของ Supply Chain จากที่พึ่งพิงวัตถุดิบต่างประเทศก็หันมาในประเทศหรือผลิตเองแทน ใช้ระบบ Lean เพื่อลดต้นทุน มีการปรับปรุงองค์กรให้กระชับและนำเทคโนโลยีมาใช้มากขึ้นทดแทนแรงงาน และการจ้างงานจะเน้นแรงงานที่สามารถทำหน้าที่ได้หลายอย่าง หรือ Multi Skill ขณะเดียวกัน แนวโน้มยังมีการลดจ้างลูกจ้างประจำและหันมาใช้ Outsorce มากขึ้น

“ไทยมีแรงงานจบใหม่ปีละ 4-5 แสนคน แต่ส่วนใหญ่ไม่ตรงความต้องการของตลาดแรงงาน ขณะที่ธุรกิจกำลังมุ่งสู่ดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งจำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องเร่งปรับตัว และหากพิจารณาจากภาคอุตสาหกรรมไทยเรายังอยู่ในยุค 2.0 การก้าวข้ามไปยังยุค 4.0 จึงไม่ใช่เรื่องง่ายและต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะภาครัฐบาลและเห็นว่าการเลือกที่จะโฟกัสในสิ่งที่เราถนัด” นายสุชาติกล่าว

ทั้งนี้ ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อการจ้างงานหลังโควิด-19 นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุค New Normal ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้นแล้ว การที่ไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและภาวะขาดแคลนแรงงานที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นก็จะเป็นอุปสรรคสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในอนาคตอีกด้วย

ปรับ Mindset สร้างสรรค์นวัตกรรม

ขณะที่มุมมองของ นายจิรพันธ์ อัครวะธนกุล รองประธานกรรมการหอการค้าไทย เห็นว่า เศรษฐกิจไทย ยังมีความไม่แน่นอนสูง การใช้จ่ายจากภาครัฐยังเป็นปัจจัยหลักในการเข้ามากระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจเพื่อรักษา ระดับการจ้างงานเอาไว้ โดยเฉพาะการให้เม็ดเงินกระจายลงไปถึงเศรษฐกิจฐานรากให้มากขึ้น ขณะที่แรงงานทุก วัยจำเป็นต้องปรับ Mindset ในการทำงานและมีการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อการดำเนินธุรกิจ

สำหรับธุรกิจบริการยังคงมีความน่าห่วงที่แรงงานในภาคนี้มีจำนวนมากแต่การเดินทางมาท่องเที่ยวของ ต่างชาติที่ไทยพึ่งพึ่งตลาดนี้สูงโอกาสจะกลับมาเหมือนก่อนโควิด-19 เป็นไปได้ยาก ตลาดท่องเที่ยวจะเปลี่ยนไป ภายใต New Normal และจะหันมาใช้เทคโนโลยีในการบริการมากขึ้น เช่นเดียวกับภาคเกษตรของไทยพบว่า ประชาชนส่วนหนึ่งที่ตกงานได้กลับไปสู่ภูมิลำเนาและยึดอาชีพเกษตรกรรมบางส่วน ซึ่งในที่สุดภาคเกษตรเองก็ จะต้องปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีมาบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขัน ซึ่งภาครัฐจำเป็นต้องมี นโยบายในการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่าน

ทั้งนี้ โอกาสของไทยภายหลังโควิด-19 นั้นทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภค และความต้องการของตลาด เปลี่ยนไป โดยจะเห็นว่า E-commerce ช่องทางออนไลน์ (Online) จะมีบทบาทสูงขึ้น โดยพบว่าในปี 2562 ตลาดนี้มีเม็ดเงินอยู่ที่ 1.63 แสนล้านบาท และในปี 2563 คาดว่าจะอยู่ที่ 2.2 แสนล้านบาท ขณะที่คนจะมี พฤติกรรมดูแลสุขภาพมากขึ้น การทำงานที่บ้าน (WFH) จะยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

แนวโน้มตลาดแรงงานปี 2564: เน้นลดต้นทุน จ้างงานระยะสั้น จ้างเอาที่ซอร์สมากขึ้น

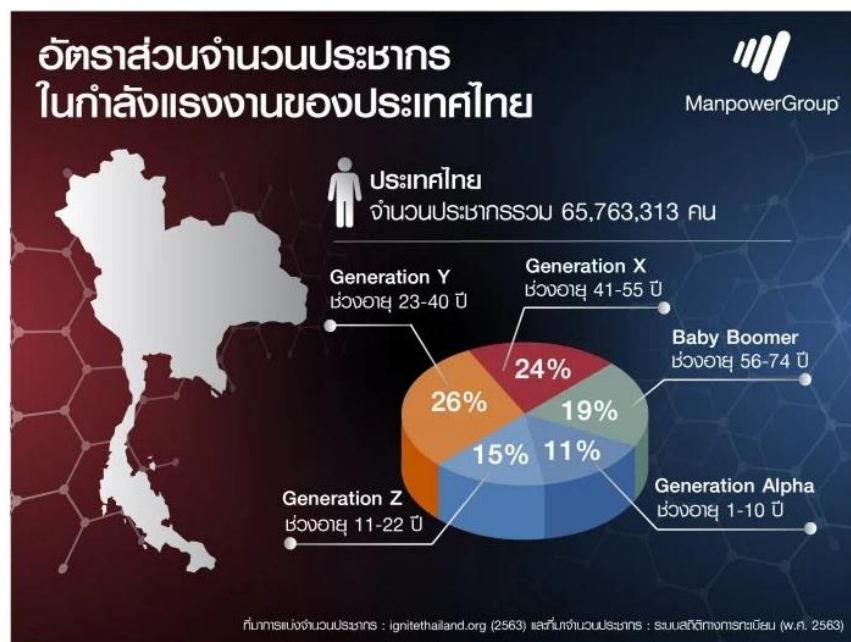
ผลพวงจากวิกฤตโควิด-19 ส่งผลให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัว ตลาดแรงงาน-แรงงานเปลี่ยนวิถี รูปแบบการ ทำงานแตกต่างจากเดิม

Simon Matthews ผู้จัดการระดับภูมิภาค ประเทศไทย, ตะวันออกกลางและเวียดนาม Manpower Group ผู้นำที่ปรึกษาด้านแรงงานเชิงนวัตกรรมกว่า 80 ประเทศทั่วโลก ระบุว่า ปีที่ผ่านมาทั่วโลกได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ระบาด ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในทุกอุตสาหกรรม ทั้งยังเชื่อมโยงต่อตลาดแรงงานที่มีการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญทั้งการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติงาน

ปี 2563 ที่ผ่านมา เป็นปีแห่งการ Recovery สู่การ Renew ในปี 2564 ที่ต้องจับตาการฟื้นฟูครั้งสำคัญ ที่ทุกภาคส่วนต้องบูรณาการร่วมกัน อย่างไรก็ตาม แม้สัญญาณการฟื้นตัวจะเป็นไปอย่างช้าๆ แต่การตระหนักรู้ตื่นตัว เกิดขึ้นทั้งในภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม ภาครัฐทั้งในประเทศและในระดับโลก ต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงจะได้รับมือกับทุกสถานการณ์และสามารถแก้ไขปัญหาคงบรรลุความสำเร็จได้

ด้านสุธิดา กาญจนกันติกุล ผู้จัดการฝ่ายการตลาด Manpower Group ระบุว่า แนวโน้มปี 2564 ตลาดงานส่วนใหญ่มีกลยุทธ์และออกแบบการทำงานที่ลดต้นทุนมากขึ้น มีรูปแบบการจ้างงานที่ยืดหยุ่นมากขึ้น จากการทำงานแบบประจำมาเป็นรูปแบบการจ้างงานระยะสั้นประเภทต่างๆ ทั้งการจ้างงานชั่วคราว จ้างงานแบบสัญญาจ้างและการจ้างงานในรูปแบบ outsource จะเป็นที่นิยมมากขึ้น

นอกจากนี้ มีแนวโน้มการนำเทคโนโลยีมาทำให้ขั้นตอนการทำงานบางอย่างมีลักษณะอัตโนมัติมากขึ้น ทั้งในส่วนของกระบวนการทำงานงาน เช่น พนักงานขายหน้าร้าน พนักงานบริการลูกค้า งานธุรกิจ พนักงานขนส่ง และพนักงานฝ่ายผลิต Manpower Group พบว่า มีพนักงานที่หลากหลายช่วงอายุในองค์กรมากขึ้น ปัจจุบันสัดส่วนแรงงานมีอายุระหว่าง 15-60 ปี ในส่วนของ Gen X, Y และ Z จะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้น แต่ละกลุ่มมีวิถีคิดและการทำงานแตกต่างกันไปตามประสบการณ์

กลุ่มแรงงานจะหันเข้าหาการสร้างทางเลือกเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น คนทำงานประจำจะยังรักษาความมั่นคงในอาชีพและจะมีการสร้างรายได้เสริมจากการรับงานอิสระประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสายงานหรือเป็นงานที่ถนัด เช่น ทำขนม ทำอาหารขายออนไลน์ หรือการขายสินค้าออนไลน์ เป็นต้น

กลุ่มแรงงานอิสระจะรับงานที่หลากหลายมากขึ้น บางคนผันไปเป็นรายได้หลักและสร้างความมั่นคงจากงานระยะสั้นหลายๆ งาน พร้อมทั้งเพิ่มความรู้ความสามารถให้สามารถทำงานได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น

ทิศทางตลาดแรงงานปี2564 มีความสอดคล้องกัน 8 ใน10 สายงาน แต่ลดลงมาจากปีที่แล้ว 10% เนื่องจากตลาดแรงงานยังอยู่ในภาวะชะลอตัวอีกทั้งผลกระทบทางเศรษฐกิจจากโควิด-19 ทำให้ไม่มีการขยายโครงสร้าง

จากผลสำรวจโดย Manpower Group พบว่า 10 อันดับสายงานที่ตลาดงานต้องการ ดังนี้ สายงานขายและการตลาด 23.10% สายงานบัญชีและการเงิน 9.58% สายงานขนส่งและงานโลจิสติกส์ 9.50% สายงานวิศวกร 8.52% สายงานไอที 7.78% งานระยะสั้น 6.96% สายงานธุรการ 6.80% สายงานบริการลูกค้า 5.32% สายงานการผลิต 5.24% และสายงานบริการทางการแพทย์และสุขภาพ 3.28%

10 อันดับสายงานที่ตลาดแรงงานต้องการ ดังนี้ สายงานขายและการตลาด 29.70% สายงานวิศวกร 15.23% สายงานบริการลูกค้า 13.43% สายงานธุรการ 7.4% สายงานทรัพยากรบุคคล 7.37% สายงานไอที 5.9% สายงานบัญชีและการเงิน 5.66% สายงานขนส่งและงานโลจิสติกส์ 5.51% งานระดับผู้บริหาร 3.51% และสายงานการผลิต 2.28%

ผลสำรวจยังระบุอีกว่า สายงานขนส่งและโลจิสติกส์มีอัตราการเติบโตสูงสุดเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมามีอยู่ 4.83% ตามทิศทางธุรกิจอี-คอมเมิร์ซ, ค่าขายออนไลน์และธุรกิจเดลิเวอรี่ ด้านงานขายและการตลาดขึ้นอันดับ 1 มา 5 ปีต่อเนื่องกัน สะท้อนให้เห็นว่าการเติบโตทางธุรกิจให้ความสำคัญกับบุคลากรที่เป็นตัวกลางในการนำเสนอสินค้าและบริการ โดยเฉพาะสินค้าความงาม เทคโนโลยีต่างๆ

นอกจากนี้ กลุ่มงานระยะสั้น ประเภทงานบริการทางการแพทย์และสุขภาพมีความต้องการแรงงานเป็นจำนวนมาก และเป็นตลาดงานที่มีความสำคัญในปัจจุบัน งานกลุ่มธุรการ งานบริการลูกค้าและงานการผลิตยังมีความต้องการสูง ส่วนอาชีพที่มาแรงปี 2564 มี 10 อาชีพ ดังนี้ งานขายและการตลาด งานบัญชีและการเงิน งานขนส่งและโลจิสติกส์ งานวิศวกร งานไอที งานระยะสั้นต่างๆ งานธุรการ งานบริการลูกค้า งานการผลิต และงานบริการทางการแพทย์และสุขภาพ

นอกจากนี้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เผยกลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 สูงสุด 5 อันดับ ดังนี้ ธุรกิจท่องเที่ยว รายได้ลดลง 73% ธุรกิจบันเทิง รายได้ลดลง 59% ธุรกิจรับจ้าง บริการ รายได้ลดลง 44% ธุรกิจการผลิต รายได้ลดลง 42% ธุรกิจอาหาร รายได้ลดลง 41% สอดคล้องกับแนวโน้มที่ภาคแรงงานต้องเตรียมพร้อมในการปรับเปลี่ยนรับความเปลี่ยนแปลง